

Elektronski bilten br. 3
Jun 2019.

Sprečavanje i iskorenjivanje

femicida u Srbiji

Urednica: Vida Vilić

Ovaj projekt finansira
Evropska unija

Sadržaj:

18. maj - Dan sećanja na žene žrtve nasilja.....	3
Razgovor sa dr Nevenom Petrušić.....	5
Razgovor sa dr Natalijom Žunić	6
Izvodi iz pravosnažnih sudskeih presuda Viših sudova u Valjevu, Vranju i Zaječaru	8
Prvi slučaj.....	8
Drugi slučaj.....	10
Treći slučaj.....	18
Prenosimo iz medija:	12
Za 10 godina u porodičnom nasilju ubijeno više od 320 žena	12
U protekloj deceniji ubijeno 350 žena	13
Dom, najopasnije mesto za žene.....	14
Zemlje Latinske Amerike menjaju strategiju borbe protiv femicida	16
Način mapiranja femicida u Meksiku	18
Analiza medijskog izveštavanja o slučajevima femicida 2012-2016. u Hrvatskoj	20
Preporuke za medijsko izveštavanje o nasilju prema ženama i slučajevima femicida.....	23
Mediji izveštavaju o femicidu	24
Ubio nevenčanu suprugu u Čortanovcima	24
Ubistvo i samoubistvo u Užicu.....	26
Sin ubio majku o kojoj se brinuo, pa izvršio samoubistvo	27
Trostruko ubistvo u Novom Sadu.....	28
Zapalio ženu benzinom, pa pokušao samoubistvo ubrizgavanjem veće doze insulina	29

18. maj – Dan sećanja na žene žrtve nasilja

U četvrtak, 16.05.2019. godine u prostorijama Regionalnog centra za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju u Nišu održana je konferencija za medije povodom obeležavanja 18. maja – Dana sećanja na žene žrtve nasilja, u okviru koje su predstavljeni preliminarni rezultati istraživanja realizovanog u okviru projekta „*Iskorenjivanje i sprečavanje femicida u Srbiji*“ koji sprovode Ženski istraživački centar iz Niša, Kuća rodnih znanja i politika iz Novog Sada i udruženje građanki FemPlatz iz Pančeva, uz podršku Agencije Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN Women) i Evropske unije. Na konferenciji su govorile prof. dr Slobodanka Konstantinović Vilić, prof. dr Nevena Petrušić, članice Ženskog istraživačkog centra za edukaciju i komunikaciju i Kosana Beker, članica udruženja građanki FemPlatz.

Povodom Dana sećanja na žene žrtve nasilja objavljeno je i saopštenje za medije:

Nasilje prema ženama je globalni fenomen koji utiče na živote žena i devojčica širom sveta. Najekstremniji vid nasilja prema ženama je femicid – ubistvo žene učinjeno iz mržnje prema ženama, prezira, željom za dominacijom nad ženom i kontrolom nad njenim životom. U Srbiji ne postoji zvanična evidencija slučajeva femicida. Prema podacima iz novinskih članaka, u periodu od 2010. do 2018. godine ubijena je najmanje 281 žena.

Na inicijativu ženskih organizacija, 2017. godine, u Srbiji je ustanoavljen 18. maj kao Dan sećanja na žene žrtve nasilja, koji je izabran jer je u periodu od 16. do 18. maja 2015. godine ubijeno sedam žena u porodično-partnerskom nasilju.

*U toku je istraživanje prakse sudova u Srbiji o postupanju u slučajevima femicida, koje se sprovodi u okviru projekta *Iskorenjivanje i sprečavanje femicida u Srbiji*. U istraživanje su uključene sve pravosnažne presude koje su viši sudovi doneli u periodu januar 2015 – decembar 2017. godine. Preliminarni rezultati istraživanja pokazuju sledeće:*

- Najviše krivičnih dela ubistva izvršeno je u zajedničkom domu žrtve i učinioca (36,6%) i u domu žrtve (31%), što potvrđuje da je najopasnije mesto za ženu upravo njen dom; Najviše ubistava je izvršeno upotrebom hladnog oruđa (36,9%) i fizičke sile (30,8%), vatrenog oružja (15,3%) i korišćenjem više sredstava izvršenja (16,9%);
 - Učinioci su primenjivali različite načine izvršenja, koji u većini slučajeva pokazuju veliku brutalnost i svirepost prema žrtvi;
 - Postupak je fokusiran na učinioca, u presudama je veoma malo podataka o žrtvama femicida (bračnom stanju, obrazovanju, zaposlenosti i slično);
 - Skoro polovina žrtava za koje se u presudama navodi da su pre ubistva bile u nasilnoj partnerskoj vezi sa učioniocem nisu se obratile za pomoć i/ili podršku nijednoj relevantnoj instituciji (47,1%);
 - 23,5% žrtava je starije od 65 godina, a oko 9% je ispod 18 godina;
 - Učinioci femicida imaju veoma nizak nivo obrazovanja – bez obrazovanja je 10%, sa osnovnom
- Projekat Iskorenjivanje i sprečavanje femicida u Srbiji traje od juna 2018. do novembra 2019. godine. Cilj projekta je procena kapaciteta relevantnih aktera za razumevanje dinamike, prirode i oblika femicida, kao i poboljšanje aktivnosti koje doprinose boljom proceni rizika i efikasnoj intervenciji u prevenciji femicida. Rezultati projekta predstavljajuće doprinos i podršku državi da uspostavi mehanizam školom skoro 30%, dok je visoko obrazovanih manje od 3%;*
- Samo 21% učinilaca femicida imali su zaposlenje u momentu izvršenja dela;
 - Oko 1/3 učinilaca bilo je pod dejstvom alkohola u momentu izvršenja dela;
 - U obrazloženjima presuda retko se navodi u kakvom su odnosu bili učinilac i žrtva pre izvršenja krivičnog dela. Na osnovu raspoloživih podataka može se zaključiti da je odnos učinioca i žrtve pre izvršenja krivičnog dela bio uglavnom loš, da su izvršenju krivičnog dela prethodile svađe i rasprave, sa ili bez fizičkog nasilja, pogotovo ako se radilo u partnerskom odnosu;
 - Kao motivi za izvršenje krivičnog dela pojavljuju se: ljubomora; prestanak emotivne veze ili napuštanje bračne zajednice; prikrivanje prethodno izvršenog krivičnog dela; gnev zbog uvreda od ubijene žene, osveta zbog neuzvraćene ljubavi i slično;
 - Čak 14,3% učinilaca osuđeno je na kaznu zatvora do 10 godina, a nešto preko 1/3 na kaznu između 10 i 20 godina.

(Opservatoriju za sprečavanje femicida) u skladu sa preporukom Specijalne izvestiteljke Ujedinjenih nacija o nasilju prema ženama iz 2015. godine, koja je upućena svim državama i kojom se traži prikupljanje i analiza podataka o nasilju prema ženama, otkrivanje propusta koji dovode do ubistava žena od njihovih bivših ili sadašnjih supruga ili partnera.

Razgovor sa dr Nevenom Petrušić

**redovnom profesorkom Pravnog
fakulteta Univerziteta u Nišu**

Da li je femicid, kao tema, dovoljno vidljiv u našem društву?

S obzirom da je broj femicida jako veliki i da mediji o slučajevima femicida izveštavaju, društvo je suočeno sa ovom pojavom. Međutim, sam femicid, kao društveni problem, još uvek nije dovoljno sagledan, niti kreatori javnih politika i profesionalci razumeju njegove rodne dimenzije i specifičnosti po kojima se razlikuje od drugih oblika nasilnog kriminaliteta.

Šta mislite, zašto je broj femicida u Srbiji toliko visok - ko je za to odgovoran?

Odgovornost je na institucijama i društvu kao celini. Ako znamo da kod nas, kao i svuda u svetu ubistvu žena u porodičnom i partnerskom kontekstu po pravilu prethodi dugogodišnje nasilje, koja se u ciklusima ponavlja, onda je

jasno da je tako veliki broj ubistava žena rezultat neuspeha u borbi protiv rodno zasnovanog nasilja prema ženama. Veliki broj femicida mogao je biti sprečen jer je nasilje ranije bilo prijavljeno, žrtve i učinioци bili poznati institucijama sistema. To je velika razlika u odnosu na druge slučajeva nasilja ili pretnji, jer je postojala prilika da se žrtvi pruži zaštita, osigura njena bezbednost i spreči ubistvo. Međutim, mnogi profesionalci prenebregavaju činjenicu da nasilje eskalira i da je najrizičniji trenutak za ženu kada pokuša da napusti nasilnika, odnosno, kada to zaista i učini, tako da je procena rizika od ubistva često pogrešna.

Imajući u vidu Vaše iskustvo i radove koje ste objavljivali, možete li ukratko da nam opišete kako mediji izveštavaju o femicidu?

Mada ima primera dobre prakse, većina medija izveštava o femicidu na tabloidni i senzacionalistički način, opisujući pojedinačne slučajeve ubistva kao rezultat problema koji su postojali između konkretnе žrtve i učinjoca. Javnosti se prezentuju detalji ubistva, koje često prate slike užasnih scena sa mesta ubistva, otkriva se identitet žene žrtve, njene dece, čime se krše osnovna etička pravila u novinarstvu. Medijski prilozi, koji se uglavnom objavljuju u dnevnim novinama, doprinose održavanju mitova o nasilju prema ženama, koje se i dalje prezentuje kao privatan porodični problem, čiji se uzroci pogrešno interpretiraju tako da se deo

krivice prebacuje na samu žrtvu. Malo je medijskih priloga u kojima se nasilje prema ženama jasno osuđuje i čitaocima šalje poruka o njegovoj društvenoj neprihvatljivosti. Još manje je medijskih priloga koji se ozbiljno i analitički bave femicidom, kao društvenim problemom, njegovim suštinskim urocima i rodnim aspektima, niti ima onih koji su u stanju da utiču na promenu svesti, da usmere pažnju javnosti na propuste u delovanju institucija sistema.

Šta mislite da bi trebalo promeniti, kako bi se uspešnije sprečavali slučajevi femicida u Srbiji?

Mnogo toga. Jedan pravac delovanja mora biti usmeren ka otklanjanju suštinskih uzroka rodno zasnovanog nasilja prema ženama, razbijanju društvene matrice rodne diskriminacije i patrijarhalne kulture zasnivane na muškoj dominaciji i kontroli. Drugi pravac delovanja jeste unapređenje rada institucija u slučajevima nasilja u porodici i intimnim partnerskim odnosima na planu prevencije, zaštite i obezbeđivanja sigurnosti žrtvama nasilja u porodici. Izdavanje hitnih mera zaštite mora biti praćeno adekvatnim individualnim planovima pomoći i podrške žrtvama nasilja, koji se delotvorno sprovode, uz punu saradnju svih organa i ustanova, a neophodno je paralelno raditi i sa izvršiocima. U protivnom, hitna mera zaštite, u nekim slučajevima može biti „okidač“ za ubistvo žene žrtve nasilja. Mislim da je neophodno usvojiti sveobuhvatnu nacionalnu strategiju za borbu protiv nasilja prema ženama, što je Komitet za eliminisanje svih oblika diskriminacije žena državi i preporučio.

Razgovor sa dr Natalijom Žunić

**docentkinjom Pravnog fakulteta
Univerziteta u Nišu**

Da li možete da nam ispričate razvoj feminističke borbe protiv femicida u Srbiji?

Nasilje nad ženama i stopa femicida u Srbiji je društvena činjenica koja je oduvek morala da zaslužuje pažnju kako akademske javnosti, tako i institucija države. Međutim, nasilje nad ženama, a onda i femicid kao njen najekstremniji i najradikalniji oblik, postaje društveno vidljiv fenomen tek onda kada je stavljен na agendu ženskog pokreta i ženskih grupa u Srbiji. Naime, u Srbiji su se žene organizovale u ženski pokret 1990-ih

godina, da bi tada nastali i prvi SOS telefoni za žene i decu žrtve nasilja. Mreža Žene protiv nasilja nastala je 2005. godine, kao deo borbe oko smanjenja

nad ženama u Srbiji. Mreža specijalističkih ženskih nevladinih organizacija fokusirana je na pružanje usluga ženama koje su preživele nasilje u okviru rada SOS telefona, savetovališta, centara, skloništa, sigurnih kuća ili krisnih centara. Menjanje sociokulturalnog konteksta porodičnog nasilja odvija se kroz istraživanja, zagovaranje ženskih prava na život bez nasilja, stalne edukacije na svim nivoima, lobiranje zakona za zaštitu od nasilja, i dr. Izvesno je da su ženske NVO osmisile holistički pristup ovom problemu koji uključuje celovitu institucionalnu podršku ženama žrtvama nasilja.

Da li je femicid, kao tema, dovoljno vidljiv u našem društву? Zašto je broj femicida u Srbiji toliko visok - ko je za to odgovoran?

Zahvaljujući, pre svega, dugogodišnjim nastojanjima ženskih NVO u Srbiji da nasilje nad ženama i porodično nasilje učine društveno vidljivim i njihovom upornom, sistematskom i javnom zagovaranju i lobiranju za usvajanje odgovarajućih zakonskih rešenja, u Srbiji je uspostavljen dobar pravni okvir za sprečavanje, suzbijanje i zaštitu žrtava nasilja u porodici čije su žrtve pre svega žene. Temeljne vrednosti koje se tiču ljudskih prava žena, koje su promovisane kroz ženski pokret, postale su deo opštedruštvenih vrednosti, što se ogleda u prirodi novoosnovanih i unapređenih institucija i donetih zakona. Treba se u ovom kontekstu podsetiti reči poznate feministkinje En Snitou (Ann Snitow) koja kaže da su ženski pokreti imali i imaju ogroman uticaj na živote svih nas i „da postoje hiljade ženskih grupa koje,

sve skupa, utiču na političku arhitekturu celog sveta. Te male i siromašne organizacije, sve zajedno, sa to malo novca kojim raspolažu, aktivno menjaju sisteme društvene podrške, društvene odnose, menjaju očekivanja od žena i očekivanja samih žena – a ta očekivanja samih žena su početak, odatle sve kreće, odatle kreće svaki politički angažman – mora postojati nada da je promena moguća“ (En Snitou na predavanju u Rekonstrukcija ženski fond, april 2013. godine)

Femicid kao poseban i radikalizovani oblik nasilja, koje se vrši u svim društвима i kulturama prema ženama svih uzrasta, rasa i socijalnog porekla, podrazumeva ubijanje žena od strane muškaraca. Femicid je, kako kažu istraživačice/istraživači femicida, motivisan mržnjom prema ženama, prezicom, zadovoljstvom vlasinštva i/ili samom moći nad ženama. Dakle, njegovi uzroci su strukturalne prirode, u čijoj osnovi su stavovi i percepcije koji dovode do nasilja nad ženama. Takva obeležja femicida su i njegova *differentia specifica* i ona ga razlikuju i izdvajaju od rodno neutralnog oblika krivičnog dela ubistva ili homicida. U literaturi i istraživanjima femicida ne postoji opšta definicija femicida, a takođe nedostaju i statistički podaci o rasprostranjenosti femicida, što ograničava njegovo obuhvatno objašnjenje, razumevanje i sprečavanje. Zahvaljujući zalaganju feminističkih autorki i ženskih grupa, seksističko ubijanje žena i ubijanje žena kao zločin mržnje konačno je privuklo pažnju i uticalo na podizanje svesnosti o femicidu kako kod opšte, tako i kod profesionalne javnosti. Koreni femicida se nalaze pre svega u kulturi kojom dominira rodna diskriminacija, patrijarhalna struktura i

nejednaki odnosi moći. Zbog toga je veoma važno da se femicid izdvoji od drugih oblika ubistava i sprečava na osnovu posebnih mera i strategija. Aktivističkim delovanjem i teorijski utemeljenim debatama „stvorena“ je ideja da žene imaju neotuđiva ljudska prava i da stvarnost diskriminacije, nasilja i femicida sa kojima one žive, u svetu i kod nas, nije stanje koje se ne može promeniti. Nije reč samo o transformisanju života žena, već isto tako i o transformisanju društvenih programa i javnih politika iz ženske feminističke perspektive.

Šta mislite da bi trebalo promeniti, kako bi se uspešnije sprečavali slučajevi femicida u Srbiji?

Srbija je zaokružila zakonski antidiskriminacioni sistem i sistem zaštite od nasilja prema ženama i nasilja u porodici. Međutim, od toga kako se pravo primenjuje i da li institucije društva odgovaraju na (različite) potrebe građana, zavisi kakvi će biti dominantni oblici ponašanja i šta ćemo kao građani i građanke smatrati da je prihvatljiv ili neprihvatljiv obrazac ponašanja. Dakle, poboljšanje/unapređenje položaja žena i zaštita žena od nasilja u njegovom najekstremnijem obliku kakv je femicid, nije samo pitanje zakonodavnih, već i celokupnih promena u odnosu države i društva prema ženama. Odnos između *de jure* i *de facto* stanja u oblasti prava žena uvek je u raskoraku. Stalno se postavlja staro(isto) pitanje – da li su pravne mere dovoljne da postignu odlučujući iskorak ili je društvu potreban složen put socijalizacije ženskih prava u određenom podsticajnom kulturnom okviru. „Prosvećeni interes“, svake, pa i naše, države i društva je poštovanje ženskih prava i ravnopravnost žena i

muškaraca. Ali, takođe, moramo da znamo da se „promena stvarnog života“ odvija i uporedo, ali i izvan same promene zakona. Jer, kada donosimo zakone i menjamo institucije koje će podržavati nediskriminaciju i neće podržavati ugrožavanje života žena i ženskih prava, mi činimo samo prvi korak ka menjanju celokupnog kulturnog konteksta u kome se odvija život muškaraca i žena.

Izvodi iz pravosnažnih sudske presude
Viših sudova u Valjevu, Vranju i Zaječaru

Prvi slučaj

Optuženi je u stanju srednjeg pijanstva sa 1,65 promila alkohola u krvi, sposoban da shvati značaj svog dela i da upravlja svojim postupcima, svestan zabranjenosti svog dela, sa umišljajem lišio života svoju suprugu tako što je nakon svađe u porodičnoj kući kada je oštećena izašla iz kuće u dvorište, iz svoje sobe uzeo lovačku pušku marke CZ M-75 kalibra 12mm, krenuo za oštećenom i ispalio dva hica u pravcu oštećene koja su je pogodila u leđa, od kojih povreda je nastupila smrt usled iskrvarenja od povreda na trbušnim organima, nastalom dejstvom dva snopa projektila, iako je bio svestan da usled toga može nastupiti smrt oštećene, što je i htio. Na taj način

okriviljeni je izvršio krivično delo ubistva iz čl.113 KZ.

Optuženi i žrtva su bili u braku 32 godine. Oštećena se veoma mlada udala za optuženog, dok je bila prvi razred srednje škole. Iz tog braka imaju dvoje dece. Živeli su u porodičnom domaćinstvu, vlasništvo majke optuženog. Sve vreme trajanja bračne zajednice bračni odnosi između njih su bili poremećeni, čak nisu spavali u istoj sobi, već u posebnim sobama. Tokom svađa su jedno drugom prebacivali da imaju ljubavnike i govorili uvredljive reči. Zbog neslaganja sa optuženim, oštećena je često odlazila od kuće i bila odsutna nekoliko dana. Na osnovu krivične prijave oštećene, osam godina pre ubistva optuženi je bio osuđen zbog krivičnog dela nasilja u porodici iz čl. 194 st. 1 na kaznu zatvora u trajanju od četiri meseca sa rokom provere od jedne godine. Osim ovog događaja oštećena nije nikada prijavljivala nikakvo nasilje ni policiji, ni sudu ni Centru za socijalni rad. Okriviljeni je imao dozvolu za lovačku pušku i pištolj, koje oružje mu je oduzeto zbog učinjenog prekršaja 2007. godine. Pušku kojom je izvršio ubistvo naknadno je nabavio, dobio dozvolu za nošenje oružja i registrovao pušku kojom je izvršio krivično delo (imao je dozvolu za nju). Navedeno oružje mu je 2007. godine oduzeto, ali je okriviljeni nabavio ponovo lovačku pušku 2014. godine i iste godine je registrovao.

Tog dana kada se desilo ubistvo, okriviljeni je išao u nadnicu gde radi i tamo je pekao rakiju. Ručao je tamo i popio četiri velika piva. Oko 18h je pošao kući, a kada je došao kući rekao je majci da ga ujutru probudi oko 4h da bi krenuo pešice da završi posao jer nema goriva u traktoru. Ušao je u sobu gde je ležala oštećena i započeo je razgovor sa njom, navodeći da ovako više ne ide, da je on muškarac i da želi da imaju seksualne odnose, počeo je da je ispituje gde je bila u noći između 15. i 16. 09. 2016, na šta je ona ustala, uzela torbu i neku crnu jaknu, dva puta pljunula optuženog i nazvala ga džukelom. Rekla mu je „Sad zovem policiju da te uhapse“. Kada je oštećena izašla iz kuće, optuženi je uzeo napunjenu lovačku pušku, pošao za njom i pozvao je ponovo da se vrati, što je oštećena odbila i nije htela da stane. Bila je leđima okrenuta i na razdaljini od 20 m od optuženog, kada je optuženi ispalio iz puške dva hica i naneo oštećenoj smrtonosne povrede. Sudsko psihijatrijskim veštačenjem je utvrđeno da je optuženi bio u stanju alkoholne opijenosti srednjeg intenziteta sa alkoholemijom od 1,66 promila i u stanju povišene emocionalne napetosti sa psihološkim sadržajem besa srednjeg intenziteta, ali su njegove sposobnosti shvatanja značaja dela, kao i mogućnosti upravljanja postupcima bile smanjene do stepena bitnog, ali ne i bitno.

Sud je optuženog osudio na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina. Prilikom odmeravanja visine kazne sud je od otežavajućih okolnosti uzeo u obzir raniju osuđivanost optuženog, ali i protek vremena od ranije osude za krivično delo nasilja u porodici. Od olakšavajućih okolnosti sud je našao da postoji doprinos oštećene kritičnom događaju, koji se ogleda u njenom

ponašanju pre samog događaja u vidu ulaska u raspravu sa optuženim, kojom prilikom je pljunula optuženog, kao i okolnost da se oštećeni sin nije pridružio krivičnom gonjenju niti je postavio odštetni zahtev.

Drugi slučaj

U stanju bitno smanjene uračunljivosti nakon verbalnog sukoba zbog svađe između oštećene, majke optuženog i supruge optuženog, zbog čega je supruga optuženog sa decom napustila kuću i otišla kod svoje majke, optuženi je oštećenu umišljajno lišio života na taj način što je na seoskom putu na udaljenosti oko 100 metara od njegove porodične kuće sustigao oštećenu koja je krenula kod komšinice i počeo sa njom da se svađa, a zatim je obema rukama uhvatio za prednji deo dukserice koju je imala na sebi. Između njih je stala prolaznica koja je htela da ih razdvoji, ali u tome nije uspela, jer je okrivljeni izvadio kuhinjski nož dužine sečiva 12 cm kojim je ubio oštećenu najpre jednom u predelu desne strane grudnog koša u blizini vratnog dela, tako da je ona pala ležeći prednjim delom tela prema zemlji, dok joj je okrivljeni zadao još 10 uboda, usled čega je pokojna zadobila teške telesne povrede opasne po život u vidu višestrukih ubodnih rana u predelu leđa i ubodne rane u prednjem desnom uglu grudnog koša, usled kojih je preminula na licu mesta. Zbog krivičnog dela ubistva iz čl. 113 KZ optuženi je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 14 godina.

Optuženi je sa suprugom i dvoje dece živeo u porodičnoj kući svojih roditelja. U drugom delu kuće živeli su njegova majka i brat. Između optuženog i njegove supruge često je dolazilo do svađa sa oštećenom i ispoljavanja velike

netrpeljivosti, tako da je supruga optuženog sa decom nekoliko puta napuštala kuću. Kritičnom prilikom optuženi se vratio iz noćne smene (radio je u rudniku u obližnjem selu) i video da je njegova supruga sa decom otišla iz kuće. Supruga ga je obavestila mobinim telefonom da je to učinila zbog svađe sa njegovom majkom. Optuženi je zbog toga počeo da se svađa sa majkom, koja je izašla iz kuće i krenula kod komšinice. Optuženi je iz kuće uzeo kuhinjski nož i krenuo za oštećenom. Kod optuženog je došlo do narastanja fiziološkog afekta gneva do stepena jakog intenziteta usled čega je njegova sposobnost da shvati značaj svoga dela i upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena, tako da je oštećenu najpre uhvatio za duksericu a zatim je nožem zadao jedan udarac u predelu grudnog koša, a kada je pala na zemlju, dok je davala znake života, još 10 uboda u predelu leđa. Od ovih povreda je oštećena preminula na licu mesta. Optuženi je postupao sa direktnim umišljajem jer je bio svestan zabranjenosti svog dela i htio je njegovo izvršenje. Prilikom odmeravanja kazne od olakšavajućih okolnosti sud je uzeo u obzir postojanje bitno smanjene uračunljivosti kod optuženog, da je porodičan čovek, otac dvoje maloletne dece, da nije osuđivan i da je priznao krivično delo. Od otežavajućih okolnosti sud je našao da je optuženi lišio života svoju majku na svirep način ubadajući je nožem desetak puta, da je delo izvršio na javnom mestu, na seoskom putu, naocigled prolaznika, da je pokazao upornost prilikom izvršenja dela jer je oštećenu ubadao i dok je ležala na zemlji i davala znaka života, da je pokazao hladnokrvnost posle izvršenja krivičnog dela kada je jednom svedoku rekao da ne zove policiju, već da doteraju sanduk jer je majka mrtva.

Apelacioni sud, kao drugostepeni, odlučujući po žalbi branioca optuženog, preinačio je prvostepenu presudu u delu odluke o kazni i osudio optuženog na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina sa obrazloženjem da je prvostepeni sud „otežavajuće okolnosti pogrešno cenio tako što im je dao preveliki značaj, dok je istovremeno olakšavajućim okolnostima na strani optuženog dao nedovoljno dobru ocenu što je rezultiralo izricanjem kazne zatvora u trajanju od 14 godina, koja je po nalaženju ovog suda previšoko odmerena“.

Treći slučaj

Optuženi je u stanju smanjene uračunljivosti, ali ne i bitno, svestan svoga dela i njegove zabranjenosti sa direktnim umišljajem lišio života oštećenu na svirep način, tako što je posle verbalne rasprave sa njom dok su se nalazili u njegovom zaustavljenom automobilu na parkingu, više puta udarao po glavi i telu kako bi savladao njen otpor i tom prilikom joj naneo niz fizičkih povreda u vidu krvnih podliva, da bi je naterao da popije „sonu kiselinu“ koja se nalazila u njegovim kolima i spada u red korozivnih otrova, od kog otrova je oštećena zadobila hemijske opekotine kože lica i čela, a usled udisanja otrova je nastupila smrt. Pri tome, oštećena je trpela fizičke bolove veoma jakog intenziteta, kao i psihičke bolove u vidu jakog straha koji je trajao sve do smrtnog

ishoda. Optuženi je zatim skrenuo na sporedni put, izvukao je oštećenu iz kola i odvukao je u šumu, gde ju je i ostavio, a dan kasnije došao do iste šume i telo stavio u vojnu vreću maslinasto zelene boje i došao do hidroakumulacionog jezera gde je gurnuo vreću sa telom. Pošto nije odmah upala u jezero, optuženi je granom drveta gurnuo telo u vreću u vodu kako bi sakrio leš u nadi da će telo potonuti na dno jezera, ali ono nije potonulo već je izvučeno iz vode od strane policijskih službenika. Na taj način optuženi je izvršio krivično delo teško ubistvo iz čl. 114 st. 1 tač. 1 KZ, odnosno, ubistvo na svirep način. Svirepost se ogleda u samom načinu izvršenja krivičnog dela jer je optuženi oštećenoj naneo fizičke i psihičke bolove jakog intenziteta, koji prevazilaze bolove i patnje koji prate svako lišenje života. S druge strane kod optuženog je postojala namera da žrtvu muči i svest da svojim postupanjem žrtvi nanosi prekomerne bolove i patnju. Optuženi je oštećenu poznavao nekoliko godina i kako je izjavio u svojoj odbrani, sa njom je imao isključivo „roditeljski odnos“ i pomagao joj je, ispunjavao njene želje i znao njene tajne „koje ni njena majka ni otac nisu znali“. Inače, oštećena je imala roditelje, bila je učenica srednje škole i stanovala je u Domu učenika.

Osuđen je na 40 godina zatvora. Prilikom odmeravanja kazne sud je od olakšavajućih okolnosti uzeo u obzir da optuženi do sada nije osuđivan i da je delo izvršio u stanju smanjene uračunljivosti, ali ne bitno. Od otežavajućih okolnosti sud je cenio težinu i način izvršenja krivičnog dela, okolnosti pod kojima je krivično delo izvršeno, činjenicu da je optuženi lišio života oštećenu bez ikakvog povoda, da je pokazao bezobzirnost prilikom izvršenja dela, da je posle izvršenja krivičnog dela i uklanjanja tragova, bacio leš u jezero kako bi potonulo i tako bilo

onemogućeno otkrivanje krivičnog dela. Po oceni suda, celokupno ponašanje optuženog je brutalno i ukazuje na njegovu potpunu neosetljivost ne samo prema životu oštećene, već i prema njenom lešu.

PRENOSIMO IZ MEDIJA:

Za 10 godina u porodičnom nasilju ubijeno više od 320 žena¹

U Srbiji je u prethodnih deset godina ubijeno više od 320 žena u slučajevima porodičnog ili partnerskog nasilja a u tu statistiku ne ulaze žene koje umru od posledica dugogodišnjeg trpljenja nasilja ili čija smrt ne dospe u medije, rečeno je u Beogradu na skupu povodom 18. maja, Dana sećanja na ubijene žene žrtve nasilja.

Vedrana Lacmanović iz Autonomnog ženskog centra navela je da godišnje u porodičnom nasilju u Srbiji strada najmanje 30 žena, od kojih je svaka treća nasilje prethodno prijavila, a da su ubice najčešće supruzi i partneri. Navodeći da je više od 400 dece u Srbiji ostalo bez majki u poslednjih osam godina zbog femicida, ona je upozorila da se deca koja svedoče nasilju, ne tretiraju kao žrtve nasilja i da im se ne pruža adekvatna podrška.

„Nasilje se minimalizuje, ignoriše ili zamagljuje, tumačenjem da je posledica porodične svadje, poremećenog porodičnog odnosa ili verbalnog sukoba. Zaštitnik građana je krajem 2018. godine identifikovao iste propuste kao tokom 2016. godine što je dokaz da nema pomaka u odgovoru institucija u nasilju

prema ženama”, kazala je Vedrana Lacmanović.

Govoreći o izmenama Krivičnog zakonika koje predviđaju uvođenje kazne doživotnog zatvora za najteža krivična dela poput ubistva dece ili trudnica, advokatica Autonomnog ženskog centra Vanja Macanović ocenila je da izmene zakonika izazivaju strah da će se sudije radije odlučiti za kaznu od 20 godina, nego za doživotnu, kada je u pitanju femicid.

„Ove godine tri od osam počinilaca, koliko je pravosnažno osuđeno, dobilo je kaznu 30 do 40 godina zatvora. Postoji veliki broj slučajeva u kojim žene ne prijavljuju nasilje, a u statistiku ne spada samoubistvo. Žrtva nasilja može biti svaka žena, ali su u većem riziku one koje se nasilnika ne boje i one koje imaju malu decu”, kazala je Vanja Macanović. Ona je dodala da je važno da treća lica koja prijavljuju nasilje treba da naglase da to rade bez saglasnosti žrtve, jer u suprotnom postoji mogućnost da žrtvu dovedu u veću opasnost.

¹ Izvor: <https://glasrazuma.rs/2019/05/17/za-10-godina-u-porodicnom-nasilju-ubijeno-vise-od-320-zena/>, od 17.05.2019. godine

Foto: Wikipedia

Vesna Nikolić-Ristanović iz Viktimološkog društva kazala je da postoji bojazan da će doživotnoj kazni pre podleći žrtve koje, iz bespomoćnosti, izvrše ubistvo nasilnika na spavanju, nego što će to imati uticaj na nasilnike. „Femicid je vodeći uzrok prerane smrti zena na globalnom nivou. Najveći rizik za žene je kada reše da napuste nasilnika, tada im je najpotrebnije pružiti podršku i bezbednost. U Srbiji je poslednjih godina zabeležen pad ukupnog broja ubistava, ali broj femicida ne osciluje”, rekla je Vesna Nikolić-Ristanović. Ona je dodala da je Srbija jedna od četiri zemlje, pored Italije, Španije i Velike Britanije, koja ima baze podataka zasnovane na medijskim izveštajima, a koje vode nevladine organizacije.

„Inicijativa Viktimološkog društva Srbije je uvela beleženje podataka o polu i odnosu žrtve i počinjoca. Srbija je dobar primer kada je u pitanju beleženje takvih statističkih podataka, ali i dalje postoji problem što ti podaci nisu javno dostupni”, kazala je Vesna Nikolić-Ristanović. Vlada Srbije je 2017. godine 18. maj proglašila za Dan sećanja na ubijene žene, žrtve nasilja.

IZVOR: BETA

U protekloj deceniji ubijeno 350 žena²

Foto: Vojska spasa

Foto-test „koje je boje haljina”, koji je uzburkao društvene mreže, Vojska spasa je iskoristila za kampanju protiv nasilja prema ženama „Zašto je teško videti crno i plavo? Zlostavljeni je jedna od šest žena. To nije iluzija”

Uprkos činjenici da iz godine u godinu raste broj zakona, konvencija i propisa, koji štite ženu od nasilja u porodici, svakih deset dana jednu ženu ubija najbliži – muž, otac ili brat. Statistika svedoči da je u prethodnih deset godina oko 350 žena u Srbiji završilo u čitulji nakon porodičnih svađa, a aforizam koji kruži društvenim mrežama „Niko ne garantuje udatoj ženi da će umreti prirodnom smrću” možda na najstrašniji način svedoči o realnosti u kojoj je žena najmanje zaštićena u svom domu.

Statistike takođe govore da svaka treća žena trpi neki oblik fizičkog ili psihičkog nasilja. Slučaj Marije Lukić, službenice opštine Brus, koja je prijavila predsednika ove opštine Milutina Jeličića za seksualno uznemiravanje, nakon čega su njeni lični podaci iz zdravstvenog kartona završili na društvenim mrežama, zajedno s adresom i matičnim brojem, najbolja je ilustracija teze kakav tretman žrtve nasilja imaju u našem društvu. Ni tu nije bio kraj maltretiranja i ponižavanja Marije Lukić. Cela opština Brus ostala je

²Izvor:<http://www.politika.rs/scc/clanak/424037/U-protekloj-deceniji-ubijeno-350-zena>, autorka Katarina Đorđević, od 03.03.2019.godine

bez kablovske televizije pet minuta uoči televizijske emisije u kojoj je ona gostovala i ispričala kakve neprijatne situacije je prolazila tokom dve godine koliko je radila kao sekretarica predsednika opštine. Jeličić je u petak ipak podneo ostavku, ali, kako su preneli mediji, ne svojom voljom, već pod pritiskom Srpske napredne stranke čiji je bio član.

Dok socijalni analitičari ocenjuju da smo mi društvo koje ozbiljno toleriše nasilje i dozvoljava ga na različitim mestima, koordinatorka Savetovališta protiv nasilja u porodici Vesna Stanojević tvrdi da svaka žena može da postane žrtva nasilja. U sigurnim ženskim kućama boravile su žene gotovo svih obrazovnih i socijalnih profila, od čistačica do profesorki univerziteta.

„Sve tri sigurne ženske kuće stalno su pune – u njima se trenutno nalazi preko 50 žena i dece, a samo tokom prethodne godine spas u poslednji čas u njima je potražilo 164 žena i dece. Kod nas borave žene koje su godinama batine bukvalno dobijale za doručak, ručak i večeru i nisu imale podršku okoline za izlazak iz tog porodičnog pakla. Mnoge žene dolaze u sigurnu kuću jer jednostavno nemaju kuda da pobegnu od nasilnog partnera, a neke svesno izbegavaju odlazak kod porodice i prijatelja jer strahuju da će nasilnik pokucati na njihova vrata i

kazniti ih zbog pružanja utočišta”, priča naša sagovornica.

Na pitanje – kako komentariše paradoks da sa porastom zakona koji štite ženu od porodičnog nasilja, raste i broj žrtava nasilja, ona odgovara da promena zakona, na žalost, ne utiče na svest nasilnika, ni na ubeđenje okoline da je nasilje „privatna” stvar porodice. „Mnoga ubistva bila bi sprečena da su komšije pozvale policiju, umesto što su pojačavale televizor kada bi čule prepoznatljivu buku u susednom stanu. Budući da mnoge osobe kažu da se plaše osvete pijanog i agresivnog komšije, ja želim da podsetim da svako može da podnese anonimnu prijavu policiji”, ističe Vesna Stanojević. Ona dodaje da joj nije jasno zbog čega se nasilje u porodici ne goni po službenoj dužnosti, već je žena ta koja mora da povede sudski postupak protiv nasilnika. Praksa, naime, govori da najveći broj njih odustaje ili prekida sudski postupak zbog pritiska porodice i straha od osvete nasilnika. Zbog toga se u praksi žrtve nasilja ponekad suočavaju s bizarnim situacijama – umesto da nasilnika privedu kada vide ženu u modricama, policija podnosi prijavu zbog remećenja javnog reda i mira, zbog čega na sud stižu oba supružnika.

Dom, najopasnije mesto за жене

Iako je u prvih godinu dana primene Zakona o sprečavanju nasilja u porodici izrečeno oko 10.000 hitnih mera udaljenja nasilnika iz kuće, odnosno, zaštite žrtve, koordinatorka Savetovališta protiv nasilja u porodici Vesna Stanojević ističe da su u unutrašnjosti Srbije lični odnosi jači od svakog zakona. „Kada živate u malom mestu, u kome se svi međusobno poznaju i povezani su komšijskim, kumovskim, prijateljskim i rodbinskim vezama,

verovatnoća da će policija doći u kuću žene koja je prijavila nasilje i privede domaćina izuzetno je mala. Čak i ako se nasilnik uhapsi i provede u pritvoru mesec dana, on se vraća u istu kuću i neretko pravi proslavu s muzikom kako bi celom selu, a pre svega ženi, pokazao ko je gazda i koliko je moćan. Podatak da većina ubijenih žena nije prijavila nasilje govori o tome da one nisu imale poverenja u institucije ili da su se plašile reakcije nasilnika", naglašava naša sagovornica.

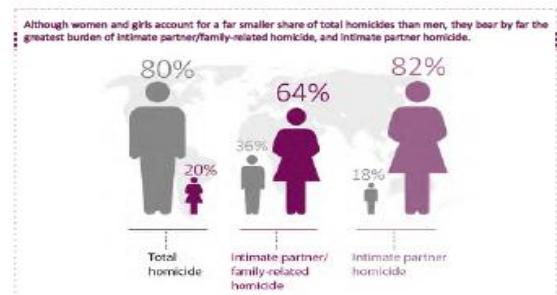
Većinu ubijenih žena u svetu ubili su partneri ili članovi porodice, navodi se u UNODC studiji³

Oko 87.000 žena ubijeno je tokom 2017. godine u svetu, a od toga su 58% žena ubili njihovi partneri ili članovi porodice. To znači da svakih šest minuta jednu ženu u svetu ubije neko koga ona poznaje, navodi se u studiji Kancelarije UN za narkotike i kriminalitet (UNODC).⁴

U ovoj studiji se ispituju dostupni podaci o ubistvima i analiziraju rodno zasnovana ubistva žena, sa posebnim fokusom na intimne partnerske femicide i ubistva koja su počinili članovi porodice. *Većina žrtava ubistava u svetu su muškarci, ali žene i dalje plaćaju visoku cenu, kao rezultat rodne neravnopravnosti, diskriminacije i*

negativnih stereotipa. Mnogo je veća verovatnoća da će ženu ubiti partner ili član porodice u poređenju sa muškarcem, ukazuje Yury Fedotov, izvršni direktor UNODC. Neophodne su ciljane mere krivičnopravnog sistema kako bi se sprečila i iskorenila rodno zasnovana ubistva žena.

Global study on homicide: Gender related killing of women and girls, 2018, str. 11

Jedno od pet ubistava na globalnom nivou počine intimni partneri ili članovi porodice, ali žene i devojčice su većinom

³ UNODC, Home, the most dangerous place for women, with majority of female homicide victims worldwide killed by partners or family, UNODC study says, 25.11.2018, dostupno na: <https://www.unodc.org/unodc/en/press/releases/2018/November/home--the-most-dangerous-place-for-women--with-majority-of->

[female-homicide-victims-worldwide-killed-by-partners-or-family--unodc-study-says.html](https://www.unodc.org/unodc/en/press/releases/2018/November/home--the-most-dangerous-place-for-women--with-majority-of-)

⁴ UNODC, *Global study on homicide: Gender related killing of women and girls*, Vienna, 2018, dostupno na: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/GSH2018/GSH18_Gender-related_killing_of_women_and_girls.pdf

žrtve tih ubistava. Velika je disproporcija u broju ubijenih žena i muškaraca u ovom kontekstu – žene su 64% žrtava ubistava koje počine intimni partneri ili članovi porodice. Još je veća razlika ukoliko posmatramo samo ubistva koje su počinili intimni partneri – žene su 82% svih žrtava.

Studijom su utvrđene velike razlike u broju žrtava femicida koji počine intimni partneri ili članovi porodice na 100.000 žena u različitim delovima sveta.

Geografska regija/kontinent	Broj žrtava femicida na 100.000 žena
Globalno	1,3
Afrika	3,1
Severna i Južna Amerika	1,6
Okeanija	1,3
Azija	0,9
Evropa	0,7

Uprkos usvajanju zakona i sproveđenjima programa sa ciljem iskorenjivanja nasilja prema ženama proteklih godina u mnogim državama, još uvek nema vidljivog napretka u pogledu zaštite i spasavanja života žena žrtava femicida. Zbog toga je neophodno obezbediti delotvornu prevenciju i adekvatne odgovore krivičnog

pravosuđa na nasilje prema ženama, kojima se promoviše sigurnost i osnaživanje žrtava, uz istovremeno osiguravanje odgovornosti učinilaca. U studiji je naglašena potreba za većom koordinacijom između policije, pravosudnog sistema, zdravstvenih i socijalnih službi, kao i važnost uključivanja muškaraca, uključujući i kroz rano obrazovanje.

Zemlje Latinske Amerike menjaju strategiju borbe protiv femicida⁵

U Latinskoj Americi postoji nekoliko inicijativa kojima se nastoji ojačati borba protiv femicida, jer je to regija koja uprkos rastućoj popularizaciji i pionirskom zakonodavstvu protiv rodno zasnovanih ubistava, još uvek ima najgore stope ovakvih ubistava na svetu koja su opisana kao „tihi genocid“, izveštava UN Women. „Normalizacija nasilja nad ženama i devojčicama, nedostatak sveobuhvatnih i kvalitetnih usluga kojima se identifikuju obrazci nasilja koje bi moglo rezultirati femicidom, nedostatak podataka i istraživanja bez primene rodne perspective, zajednički su za sve zemlje“, izjavila je regionalna direktorka UN Women Luiza Carvalho, sumirajući situaciju u Latinskoj Americi, u ekskluzivnom intervjuu s IPS-om. „Kritično je pitanje nekažnjavanja učinilaca. Postoje zemlje u regiji u kojima i do 95% svih izvršilaca ostaje

⁵ Izvor: Latin America Resets Its Strategy against Femicides by Fabiana Frayssinet. <http://www.ipsnews.net/2019/04/latin-america-resets-strategy-femicides/>, od 12.04.2019.godine

nekažnjeno”, rekla je Carvalho. „Takođe, moramo staviti veliki naglasak na prevenciju, jer čak i ako sve nasilnike stavimo u zatvor, ako ne promenimo strukturalne uzroke, stavove i percepcije koje dovode do nasilja nad ženama, nikada nećemo zaustaviti taj fenomen.“

Jedna od novih strategija je Inicijativa *Spotlight*, koju su pokrenuli Evropska unija i Ujedinjene nacije, sa ciljem eliminacije femicida. Od ukupnog budžeta za realizaciju ove inicijative (500 miliona evra), 55 miliona evra otici će u Latinsku Ameriku. Kampanja je pokrenuta u Argentini 21. marta 2019, a obuhvata i El Salvador, Meksiko, Gvatemalu i Honduras. Ova kampanja je o fenomenu rodno zasnovnih ubistava, sagledanih holistički kroz šest modula: zakonodavstvo o ravnopravnosti polova, jačanje institucionalnog okvira, primarna prevencija, kvalitetne usluge, prikupljanje podataka i jačanje pokreta žena. Odabir ovih zemalja zasnovan je na podacima o učestalosti femicida, posvećenosti vlasti primenjivanju propisa i politika za poboljšanje položaja žrtava, kao i ojačavanju civilnog društva u zemlji.

Pokret *Nijedna žena manje* u Argentini skrenuo je pažnju na fenomen femicida. U regionu Latinske Amerike od 1994. godine primenjuje se Interamerička konvencija o prevenciji, kažnjavanju i iskorenjivanju nasilja nad ženama,⁶ koja je definisala nasilje prema ženama kao kršenje ljudskih prava žena. Konvenciju

su potpisale 32 države, a njome je omogućen razvoj mehanizama zaštite žena od nasilja, u javnom i privatnom životu, a od 2013. godine obuhvaćen je i zločin femicida. Prema Carvalho, ova konvencija je Latinsku Ameriku pretvorila u „globalnog pionira u zakonodavstvu o nasilju nad ženama“.

Foto: Fabiana Frayssinet/IPS

Deo murala koji je sastavljen iz krvavih otisaka dlanova sa imenima nekih od žena koje su bile žrtve femicida, a koji je postavljen za vreme trajanja demonstracija u Argentini koje su održane pod sloganom #NiUnaMenos (Nijedna žena manje). U državama Latinske Amerike raste svest o postojanju rodno zasnovanih ubistava, a promovišu se i novi načini suzbijanja ove vrste ubistava.

Femicid je popisan krivičnim zakonima 12 zemalja Latinske Amerike – Argentina, Bolivija, Brazil, Čile, Kolumbija, Dominikanska Republika, Ekvador, Honduras, Meksiko, Panama, Peru i Urugvaj. Šest drugih zemalja ga reguliše kroz druge zakone (Kostarika, El Salvador, Gvatemala, Nikaragva, Paragvaj i Venecuela). Da bi se ta dostignuća unapredila, UN Women, Organizacija američkih država⁷ i Odbor stručnjaka za praćenje Konvencije iz Belem do Pará,⁸ predstavili su Interamerički model Zakona o sprečavanju, kažnjavanju i iskorenjivanju rodno zasnovanih ubistava žena i devojčica i Analiza

⁶ [Inter-American Convention on the Prevention, Punishment and Eradication of Violence against Women](#), usvojena u brazilskom gradu Belém do Pará.

⁷ Organisation of American States - OAS

⁸ Committee of Experts of the [Follow-up Mechanism of the Belem do Pará Convention](#)

zakonodavstva o femicidu u Latinskoj Americi i na Karibima.⁹ Model zakona treba da posluži kao osnova za stvaranje ili noveliranje zakonodavstva o femicidu, kao i za jačanje aktivnosti za prevenciju, zaštitu, zbrinjavanje, istragu, procesuiranje, sankcionisanje i nanadu štete.

Studija koju je sproveo Small Arms Survey pokazuje da je u Latinskoj Americi 14 od 25 zemalja sa najvišim stopama femicida u svetu.¹⁰ Carvalho smatra da je razlog za to nedostatak sveobuhvatnih mera, što stvara jaz između formalnih prava i delotvornog pristupa žena pravdi. „Konvencija je jasno ukazala da je potrebno celovito sagledati nasilje prema ženama, te da osim kažnjavanja, države moraju da razviju mere za sprečavanje, zaštitu, istrage i odštetu, kako za porodice žrtava, tako i za preživele žrtve”, navela je Carvalho.¹¹ Osim toga, krivični zakoni regionali i dalje su androcentrični, što se prevodi kao „nepovoljan normativni kontekst za adekvatnu klasifikaciju zločina koji uključuju specifične oblike nasilja prema ženama, a otežano je „kriminalnom doktrinom koja ne obuhvata rodnu perspektivu i opire se tome.“ U slučaju ubistava žena, neophodna je brza i neodložna istraga, slučajeve treba pažljivo istražiti, bez rodnih stereotipa i predrasuda, a trebalo bi regulisati i pitanje naknade štete.

⁹ 15. marta 2019. u Vašingtonu

¹⁰ Na vrhu liste se nalaze El Salvador, Honduras i Gvatemala.

¹¹ Pokreti protiv muškog nasilja prema ženama doneli su na ulice Latinske Amerike i različite karnevalske povorke u Brazilu. U jednom takvom performansu (Las carmelitas de Santa Teresa), karikiran je tradicionani komšijski kraj

„Treba takođe naglasiti da je prevencija izuzetno bitna, jer čak i da sve nasilnike stavimo u zatvor, nikada nećemo zaustaviti taj fenomen ako ne promenimo strukturalne uzroke, stavove i percepcije koje dovode do nasilja prema ženama.“ Carvalho je spomenula uspešne projekte, kao što je jedan u Urugvaju, koji zajednički sprovode sudovi, policija i Nacionalni ženski institut. U situaciji kada je žena izložena riziku, sudija može narediti nasilniku da nosi elektronsku nanogicu povezanu s uređajem koji žena nosi sa sobom. Ako joj se nasilnik približi, monitor povezan sa nanogicom automatski upozorava policiju. Za veme trajanja ovog programa, obe strane dobijaju i psihološku pomoć. „Do sada, nijedna žena uključena u ovaj program nije ubijena“, rekla je Carvalho.

Način mapiranja femicida u Meksiku¹²

Ružičasti krstovi označavaju mesto na kome su pronađena tela osam žena u mestu Ciudad Juárez u Meksiku. Foto: Wikimedia Commons/Iose. CC BY-SA 3.0. Some rights reserved.

u Rio de Ženeiru i predstavljeno je nekoliko femicida koji su se dogodili tokom godine.

¹²Izvor: How one woman is mapping femicides in Mexico by Bérénice Sim,
<https://www.opendemocracy.net/en/5050/how-one-woman-is-mapping-femicides-in-mexico/>, od 10.12.2018.godine

María Salguero, aktivistkinja za ljudska prava i inženjerka geofizike, prati Google Alerts i lokalne vesti u Meksiku o femicidima od 2016. godine, kada je odlučila da napravi mapu za praćenje slučajeva femicida i da na taj način popuni praznine u zvaničnim podacima. Femicid (feminicid) predstavlja namerno ubijanje žene ili devojke zbog toga što su žene. UN Women ukazuje da ova ubistva mogu biti praćena i drugim nasilnim aktima, uključujući i nasilje u porodici, opisujući kontekst u Latinskoj Americi kao „visoku toleranciju“ prema takvim „normalizovanim“ napadima. Salguero je rekla da je već radila na karti ljudi koji su nestali [u Meksiku], misleći na desetine hiljada nestalih za koje se veruje da su oteti i verovatno mučeni ili ubijeni, a Vlada Meksika je objavila 2018. godine da ovaj broj premašuje 37.000 ljudi.

Dok je radila na ovoj karti, Salguero je primetila je da je sve više članaka o ubijenim ženama, a neki od njenih prijatelja novinara rekli su joj da imaju problema s kvantifikovanjem i praćenjem broja femicida [...]¹³

Otvaramajući lap top u jednom kafiću, Salguero je pokazala kartu sa kodovima u boji, informacije koje su na karti zabeležene i način na koji kategorizuje slučajeve. Crveni krugovi različitih veličina koji lebde nad različitim gradovima i regijama u Meksiku pokazuju koliko slučajeva femicida je zabeležila. Kada ažurira kartu, Salguero dodaje što više detalja – gde god je moguće, povezuje slučajeve na karti s profilima i imenima žrtava, njihovim

godinama, kako su ubijene i ko ih je ubio. Na kartu dodaje i linkove do tekstova u lokalnim medijima. Kada je u mogućnosti, ona detaljno opisuje mesto zločina, odnosno, mesto gde je telo žene pronađeno), kao i podatke o tome da li je ubijena žena imala decu, koja su nakon femicida ostala bez majke.

*Snimak mape, slikano 04.12.2018. godine
Mapa dostupna na sledećem linku:
<https://feminicidiosmx.crowdmap.com/>*

Salguero je do sada zabeležila i mapirala više od 6.000 slučajeva femicida koji datiraju od 2011. godine do danas. U 27 slučajeva vlasti nisu mogle da utvrde identitet žene, a u 70 slučajeva žrtva je bila trans žena. U jednom slučaju iz 2018. godine, žensko telo je pronađeno u tanku za vodu, a u pitanju je bila María Guadalupe (30) koja je najpre upucana i potom bačena u tank. Različiti filteri koje je Salguero koristi za kategorizaciju slučajeva na karti, pokazuju mračnu realnost femicida u Meksiku i nekažnjivost. U kategoriji „status osobe koja je počinila femicid“, zabeležene su osuđujuće presude u samo 128 slučajeva, a više od 4.000 izvršilaca bilo je u bekstvu krajem 2018. godine.

Oktobra 2018. godine, Meksikanci su bili šokirani vestima o paru koji je priznao da je ubio više od 20 žena u Ecatepecu,¹⁴ što je bio povod da femicid privuče pažnju

¹³ Nedavno je El Universal, jedna od najvažnijih meksičkih novina, opisao ovaj projekt kao „važan izvor koji treba konsultovati i upoređivati sa zvaničnim podacima, kojima problem femicida i ubistava na osnovu pola pokušava da se umanjji.“ Carolina Torreblanca, direktorka za analizu podataka u organizaciji Data Cívica iz

Meksiko Sitija smatra da su projekti koji su zasnovani na medijskom izveštavanju, poput ovog, veoma važni jer daju kontekst oko samog femicida koji službeni podaci ne daju.

¹⁴ Predgrađe severoistočno od Meksiko Sitija, koje je najopasnija opština za žene u Meksiku.

javnosti, a lokalne novine su ovaj par nazivale „čudovišta iz Ecatepeca“. Oskudni međunarodni podaci o femicidu pokazuju da je u Južnoj Americi i na Karibima femicid veoma rasprostranjen, te da se u ovoj regiji nalazi 14 od 25 zemalja s najvišom stopom femicida. U Meksiku prosečno devet žena bude ubijeno svaki dan, prema najnovijim podacima koje je objavio UN Women novembra 2018. godine.

Krivični zakon Meksika inkriminiše femicid kao „delo kojim se žena lišava života iz rodnih razloga“, a dokazi o postojanju rodnih razloga podrazumevaju znakove seksualnog nasilja, „ponižavajuće“ povrede, istorijat nasilja u porodici, na poslu, u školi. Međutim, postoje značajni nedostaci u službenim podacima o femicidu, a podaci koje je Salguero prikupila potkrepljuju ovu tvrdnju. Na primer, Querétaro, konzervativna država u središnjem Meksiku, ima jednu od najnižih stopa femicida u državi prema podacima Nacionalnog instituta za statistiku. Tokom 2018. godine zvanično nije zabeležen nijedan femicid, a Salguero je evidentirala najmanje pet [...] Ovako prikupljeni podaci, zasnovani na vestima iz medija, ne prikazuju tačan broj femicida, već samo verovatnoču da su novine izvestile o femicidu.

Mnogi slučajevi progone Salguero, kao na primer slučaj 11-godišnje devojčice Valerie iz 2017. godine, koja u povratku iz škole nije izašla iz autobusa na stanicu gde su je čekali roditelji. Njeno telo je pronađeno sledećeg dana u napuštenom autobusu. Bila je seksualno zlostavljana i ubijena. Rad na ovako nasilnoj temi je težak, kaže Salguero, objašnjavajući da kada stvari postanu previše

uznemirujuće, ona sedne na svoj bicikl i vozi se gradom jer joj to pomaže „da ne poludi“.

Analiza medijskog izveštavanja o slučajevima femicida 2012-2016. u Hrvatskoj

Ženska soba - Centar za seksualna prava, 2018¹⁵

[...] Prema analizi medija koju sprovodi Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, najzastupljenija tema tokom 2016. i 2017. godine jeste nasilje prema ženama i nasilje u porodici (38%), ali je medijsko izveštavanje i dalje senzacionalističko, a neretko se u člancima direktno ili indirektno odgovornost za počinjeno delo prebacuje s počinitelja na žrtvu.¹⁶ Za potrebe provođenja istraživanja analizirane su tri vodeće dnevne novine – Jutarnji list, Večernji list i Slobodna Dalmacija, koje su dostupne u štampanom i digitalnom izdanju [...] Istraživanjem je obuhvaćeno razdoblje od 1.1.2012. do 31.12.2016. godine. Prema podacima MUP-a u tom je periodu ubijeno 90 žena, od toga su 72 žene ubile njima bliske osobe, njih 38 usmrtio je sadašnji ili bivši bračni ili vanbračni partner, a pet tadašnji ili bivši mladić. U odabranim dnevnim novinama identifikovana su i obrađena 753 teksta u kojima se piše o femicidu – 213 (28,3%) u Jutarnjem listu, 292 (38,8%) u Večernjem listu i 248 (32,9%) u Slobodnoj Dalmaciji. Broj članaka o pojedinim slučajevima kretao se od jednog do čak 133 o nestanku i ubistvu Antonije Bilić.

[...] Većinu tekstova karakteriše u sve tri novine karakteriše oskudnost faktografske osnove vesti, mali broj podataka i činjenica, monostruktura

¹⁵ Delovi teksta su preuzeti iz publikacije *Analiza medijskog izveštavanja o slučajevima femicida 2012-2016.*, čiji je izdavač Ženska soba - Centar za seksualna prava, Zagreb, www.zenskasoba.hr.

¹⁶ Kako se navodi u Izvješću o radu Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova za 2017.

izvora, zadržavanje na površini događaja, odsustvo elemenata pozadine događaja, jednostrani uglovi posmatranja i prevlađujuća kratka forma.

U mjestu Kašljevac kod Šandrovca na bjelovarskom području sinoć je suprug nožem ozlijedio suprugu, a zatim počinio samoubojstvo vješanjem, a žena je od zadobivenih ozljeda preminula u bjelovarskoj općoj bolnici, priopćila je jutros Državna uprava za zaštitu i spašavanje (DUZS). Navodi se i kako je njihove troje djece zbrinuo Centar za socijalnu skrb. Kako je priopćeno, bjelovarski Županijski centar 112 je nakon policijske informacije o nesreći u 19:51 sati obavijestio Zavod za hitnu medicinu Bjelovarsko-bilogorske županije¹⁷(Jutarnji list, 15.6.2012).

Šta nam govori ovaj tekst osim što faktografski navodi nekoliko činjenica – ubistvo, samoubistvo, troje dece preuzeo Centar za socijalni rad? Navodi li nas na razmišljanje? Zahteva li neki intelektualni napor kako bi se pokušalo razumeti šta se to dogodilo u jednom odnosu? Spominje li kako su sve učestaliji slučajevi u kojima partner ubija partnerku pa zatim sebe? Pita li neku stručnjakinju ili stručnjaka šta misli o ovakvim slučajevima? Odgovor na sva pitanja je odrečan iako je problem nasilja u vezama i femicida vrlo ozbiljan.

Postoje autori/ce koje ostajanje na površini događaja ne zadovoljava, ali ih je premalo. Jedan od izuzetno pozitivnih primera je kolumna objavljena u Večernjem listu 9.1.2016.

Je li se stravična tragedija mogla sprječiti? Odgovor na to pitanje može se dati s obzirom na neslužbene informacije koje su novinari dobili o tome da je Ž. K. bio

otprije poznat policiji zbog obiteljskog nasilja. Dakle, država i društvo mogli su nešto učiniti da spase nesretnu djevojčicu i njezinu majku, poštede njihovu baku i prabaku teških ozljeda i strašnog ostatka života. Mogli smo spasiti i Ž.K. da sustav prevencije i kažnjavanja obiteljskih nasilnika funkcioniра, a ne da se svaki put poslije ovakvih tragedija traže odgovori na uvijek ista pitanja. Pitanje koje se nameće nakon tragedije i na koje bi nadležne institucije mogle dati odgovore, samo za to treba imati volje, jest i kako je moguće da čovjek poput Ž. K. radi u Oružanim snagama RH s obzirom na to da očito nije bio psihički zdrava osoba. Što su radili svi oni čiji je posao bio da uoče kako Željko K. ima ozbiljnih problema? Država i sustav psihosocijalne pomoći očito su još jednom zakazali jer da su u Oružanim snagama RH na vrijeme otkrili da u svojim redovima imaju psihički bolesnu osobu, da su to na vrijeme detektirali i pružili svu potrebnu pomoć Ž.K., možda bi djevojčica i njezina majka danas bile žive.¹⁸

Na osnovu nekih članaka, srećom ne previše njih, tri analizirane dnevne novine moguće bi se svrstati i u grupu medija koji koriste pretpostavke, nagađanja, neproverene činjenice, neimenovane izvore, iskonstruisane parafraze, pa čak i izmišljene citate, neprecizne podatke i neutemeljene zaključke i tvrdnje.

Detalji strašnog krvoprolića: Ubio ženu jer nije želio razvod, pa presudio i sebi hicem u glavu: A. ju je ugnjetavao, ubojstvo je najavljivao...

A. I. (52), bivši branitelj, rodom iz Šurkovca, beščutno je iz pištolja ubio svoju bračnu družicu K. (50) u dnevnom boravku njezine obiteljske kuće u sesvetskoj Ulici narcisa, u srijedu oko

¹⁷Izvor: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/crna-kronika/muskarac-nozem-ubio-suprugu-pa-se-objesio-za-njima-ostalo-troje-djece/1532604/26>

¹⁸Izvor: <https://www.vecernji.hr/vijesti/da-su-drzava-i-druzstvo-reagirali-tragedija-se-mogla-izbjeci-1050652>

17.45 sati. Nakon što je ostvario naum koji je, čini se, i najavljavao prijateljima i poznanicima, I. je izvršio samoubojstvo u kuhinji. Svojim krvavim pohodom zavio je u crno cijelu obitelj, na čelu s 18-godišnjom kćeri. U vrijeme zločina koji je odradio nakon što je preskočio ogradu te ušao u kuću sa stražnje strane kroz prozor, u kući je bio još K. teško bolestan otac M., inače invalid. Pucnji koji su odjeknuli ulicom uznenirili su susjede, a prva ih je čula K. E., teta ubijene 50-godišnjakinje, koja živi u susjednoj kući i koja od šoka ne može k sebi doći [...] Susjadi u ulici zanijemili su od tuge. I. je, prema njihovim pričanjima, prije ubojstva bio kod prijatelja i pio. Inače je živio od braniteljske penzije koju je stekao provevši preko 1300 dana u borbenom sektoru MORH-a. Ne smatram ga problematičnim, čak naprotiv, uvijek je bio svakom na dispoziciji ako je trebalo priskočiti u pomoć. No, svima redom ubojica A. se jadao kako mu 'rastava braka nikako ne odgovara i da će pronaći rješenje kako da to spriječi'. Krenulo mu je nizbrdo nakon onog famoznog prosvjeda u Savskoj, gdje je proveo nekoliko dana. Obitelj mu je iz kuće izbacila stvari jer ženi nije bilo zamislivo da je odsutan tri dana. Zatražila je rastavu nakon toga, a njemu je to bilo gore od smrti jer je K. jako volio. Odlučio je ne rastavljati se. Odlučio je da idu zajedno u grob, kao muž i žena. Dan prije ubojstva bio je kod odvjetnika zbog razvoda. To mi je ispričao nekoliko sati prije ubojstva. Ništa nisam naslućivao da spremam, a najmanje takvu grozotu. A kad je znao spomenuti da će ju ubiti, govorio sam mu: 'Nemoj, A., to radi djeteta napraviti.' Znao je biti živčan nakon rata, a i liječio se u Vrapču - ispričao je susjed pokojnog bračnog para, napominjući kako su I. bili zatvoreni ljudi te da se nisu pretjerano ni sa kime družili niti je k njima netko u posjet odlazio. Katica nije mogla

podnijeti da A. ima prijatelje. On je bio OK osoba i svima nam je pomagao. Cijepao nam je drva, čistio snijeg. Ali oduzeti život ženi koju voliš je strahota - zaključio je susjed.¹⁹ (Jutarnji list, 9.11.2016).

Osim činjenica (vreme i mesto ubistva, uključene osobe) tekst nudi nešto faktografskih podataka (što su radili pre smrti muž i žena) i niz nagađanja, procena i sudova neslužbenih osoba koje su rodbinski ili komšijski povezane s mestom i akterima događaja. Autorka je čas patetična (beščutno je iz pištolja ubio svoju bračnu družicu; svojim krvavim pohodom zavio je u crno cijelu obitelj; susjadi u ulici zanijemili su od tuge), onda koristi izraze i konstrukcije koje pripadaju razgovornom jeziku (u vrijeme zločina koji je odradio nakon što je preskočio ogradu; inače je živio od braniteljske penzije), te pokazuje kako komšije uopšte nisu neme, već spremno govore i iznose svoje stavove o mrtvim osobama. Umesto izjava službenih osoba, umesto pokušaja istraživanja i dobijanja relevantnih podataka, nakon čitanja teksta mislimo da smo čuli jedan trač u kojem su strane podeljene (teta ubijene nasuprot sused), a pripovedač baš i ne zna stilski ujednačeno preneti priču. Beščutni ubica s početka teksta postaje branitelj, drag susedima koji je „odlučio da idu zajedno u grob, kao muž i žena“. U podnaslovu saznajemo kako su postojale indicije da će se ubistvo dogoditi, ali u tekstu se ne preispituje ničija odgovornost.

Kada se femicid prikazuje kao pojedinačni slučaj u kojem je pažnja usmerena na osnovne činjenice (ko je ubio, koga je ubio, gde, kada i kako), uz ponekad vrlo površno zašto, izostaje mogućnost spoznaje kompleksnosti ovog fenomena, nema kontekstualizacije iz

¹⁹Izvor: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/crna-kronika/detalji-strasnog-krvoprolica-ubio-zenujer-nije-zelio-razvod-pa-presudio-i-sebi-hicem->

[u-glavu-antisa-ju-je-ugnjetavao-ubojstvo-je-najavljavao.../5244043/27](#)

koje se vidi kako je to ozbiljan društveni i civilizacijski problem u čijem rešavanju ne učestvuju na pravi način ni državne institucije niti društvo u celini.

[...]U rasvetljavanju pozadine ubistava žena zato što su žene, ne pomažu dramatični izveštaji krcati ekspresivnim izrazima, već je nužno ozbiljno istraživački pristupiti temi i s relevantnim sagovornicima/icama ukazivati na korene nasilja koje neretko završava ubistvom. Zakonodavni okvir utvrđuje rodnu i polnu ravnopravnost, ali stereotipi i seksizmi opstaju u društvu jer ih i mediji prečesto potvrđuju svojim načinom prezentacije polnih/rodnih uloga. Iako ima malih pomaka u razumevanju femicida,²⁰ nema suštinske promene ukoliko se u dnevnim novinama autori/ke zgražavaju nad ubistvima žena dok istovremeno, u većini drugih tekstova predstavljaju žene i muškarce na stereotipan i seksistički način.

Zbog velikog uticaja koji mediji imaju na društvo i institucije države, bilo bi važno da o nasilju prema ženama i femicidu izveštavaju pridržavajući se načela propisanih kodeksima i zakonodavnim okvirom, uvek imajući na umu koliko je problem neravnopravnosti i posledičnog nasilja veliki i poražavajući po svaku zajednicu. Društva i države s visokim nivoom dostignute ravnopravnosti ekonomski su uspešnije, naprednije i sretnije.

U nastavku su preporuke proizašle iz sprovedene analize, kojih bi predstavnici medija trebalo da se pridržavaju u svom novinarskom radu u vezi sa nasiljem prema ženama i femicidom.

²⁰ Primeri tekstova o femicidu iz arhive autorke, prikupljeni u razdoblju od 1997. do 2010., objavljeni u knjizi *Put do vlastitog pogleda*, iz kojih je vidljivo da je do pomaka u razumevanju femicida ipak došlo. Danas u dnevним novinama nećemo naći tekstove u kojima se od naslova

Preporuke za medijsko izveštavanje o nasilju prema ženama i slučajevima femicida

- ⊕ Kad se izveštava o pojedinačnom slučaju femicida uvek treba navesti kako je to jedan od mnogih slučajeva rodno uslovjenog nasilja, odnosno, nasilja prema ženama zato što su žene, a koji je završio ubistvom;
- ⊕ Istražiti da li je nasilje bilo prethodno prijavljivano policiji, centru za socijalni rad, beleške u medicinskom kartonu ubijene žene i sl;
- ⊕ Izbegavati navođenje izjava koje nimalo ne rasvetljavaju slučaj (npr. komšije ili rodbina), već samo služe popunjavanju medijskog prostora;
- ⊕ Ne navoditi nikakva moguća opravdanja za ubistvo jer za oduzimanje tuđeg života ne može postojati niti jedno opravdanje;
- ⊕ Poštovati dostojanstvo ubijene osobe, nikad ne navoditi detalje kako je ubistvo počinjeno, posebno kad se radi o svirepom i ponižavajućem postupku kojim je žrtva lišena života. Ubistvo je dovoljno neprihvatljiv čin da nije potrebno po drugi put žrtvu ponižavati detaljnim opisima krivičnog dela;
- ⊕ Umesto patetike i dramatizacije ubistva, potrebno je objektivno istražiti i predstaviti utvrđene činjenice kako bi se ukazalo na neprihvatljivost nasilja prema ženama i femicida;
- ⊕ Češće pisati analitičke tekstove u kojima se na osnovu istraženih činjenica o femicidu, pojašnjava

nadalje opravdava čin ubistva partnerke/devojke/ljubavnice neverojatnim razlozima (nije ga voleta; hteo je razgovarati, ali ona je odbila, ubica priča tužnu životnu priču, itd).

- zašto se u državi i društvu koje proklamuje ravnopravnost mora uspešnije i sistemski prevenirati i sankcionirati nasilje prema ženama, te pružati delotvorniju zaštitu žrtvama nasilja;
- Osvestiti šta su stereotipi i seksizmi i u celosti ih ukloniti iz svih medijskih tekstova jer se samo na taj način obrazuje i osvešćuje javnost.

Mediji izveštavaju o femicidu

Ubio nevenčanu suprugu u Čortanovcima²¹

Nadu Đukić (58) ubio je 8.3.2019. godine nožem, oko 22:50 časova, njen nevenčani suprug Milan Trbojević (56), nakon svađe, u dvorištu kuće u kojoj su živeli.

²¹Izvori:

<http://www.pazovaindijavesti.com/tragedija-ubio-nevencanu-suprugu-u-dvoristu-porodicne-kuce/>
<https://www.kurir.rs/crna-hronika/3217795/stravicno-ubistvo-u-cortanovcima-kod-indije-preklop-zenu-noz-pronadjen-pored-tela>
https://www.kurir.rs/crna-hronika/3218363/ljubomora-motiv-zlocina-ubica-umislio-dazena-ima-ljubavnika?utm_source=kurir&utm_medium=single_related&utm_campaign=adria_internal

Policija je na licu mesta zatekla preklanu ženu i nož kojim je ubijena, koji je bio bačen pored tela. Prema prvim i nezvaničnim informacijama koje su objavljene u novinama, nesrećna žena je bila ne samo izbodena nožem po vratu već joj je vrat bio i prerezan.

Pripadnici MUP-a u Indiji uhapsili su osumnjičenog 9.3.2019. godine. U momentu hapšenja, osumnjičeni je bio u vidno pijanom stanju – imao je čak 2 promila alkohola u krvi. Po ovlašćenju nadležnog tužioca, osumnjičenom je određeno zadržavanje do 48 časova, nakon čega će, uz krivičnu prijavu, biti saslušan u Višem javnom tužilaštvu u Sremskoj Mitrovici.

Prema prvim i nezvaničnim informacijama iz istrage, motiv ovog stravičnog zločina najverovatnije je ljubomora, a komšije su pričale da je ubijena trpela stravično psihičko i fizičko nasilje jer je ubica bio patološki ljubomoran. Kako je za *Kurir* ispričala Nadina prijateljica, kod koje su ubijena i ubica bili pre zločina, ona je i tog dana imala povrede po telu, koje joj je najverovatnije zadao nasilni partner:

Došla je kod mene da gledamo seriju. Primetila sam da na licu ima ogrebotinu. Verujem da ju je on tukao, ali ona nije želela da priča o tome. Iako ju je konstantno maltretirao, nije htela da ga

https://www.kurir.rs/crna-hronika/3217939/kurir-tv-u-cortanovcima-prvi-snimiči-sa-mesta-stravicnog-zlocina-livada-osvanula-puna-krvni-komsije-otkrile-sta-je-prethodilo-kravom-piru?utm_source=kurir&utm_medium=single_related&utm_campaign=adria_internal
<https://www.kurir.rs/crna-hronika/3218023/ti-si-sahranila-trojicu-sad-cu-ja-tebe-milan-mrtav-pijan-zeni-prerezao-vrat-pa-je-kravavu-samarao-otkriven-motiv-strasnog-zlocina-kod-cortanovaca>

prijavi policiji. Stalno je nabeđivao Nadu da ga vara. I kognog dana je povod za svađu bila njegova ljubomora. Milan je navodno dan pre zločina pozvao Nadu telefonom, dok je ona bila na poslu u vrtiću u Indiji. Kada su završili razgovor, ona nije prekinula vezu i on je navodno čuo neki muški glas kako priča s Nadom. Odmah je zaključio da joj je to ljubavnik. Uporno mu je objasnjavala da nema ništa s tim čovekom, ali on to nije želeo da čuje. Govorio joj je da je kurva. Pretio joj je da će je zaklati i da će ubiti boga u njoj. Bilo mi je žao Nade, ona je bila dobra i poštena žena. Iako ju je stalno kinjio, ona mu je dozvolila da živi u njenoj kući u Čortanovcima, dok je ona živila u Indiji zbog posla. Ovde je dolazila vikendom i to da bi bila s Milanom. Kobnog petka je došla kući da mu opere veš i skuva ručak za narednu nedelju, a on ju je ubio. Moj muž ne može da dođe sebi. Pokušao je da pomogne Nadi, ali nije uspeo. Hteo je da je ubaci u kola i odveze kod lekara, ali nije mogao. U kolima još ima tragova njene krvi.

Komšije kažu da je Milan bio problematičan i da je samo dan pre zločina kod njega dolazila policija: *Trebalo je valjda da mu uruče poziv za sud ili da ga privedu zbog saobraćajnog prekršaja. Navodno je imao i zabranu upravljanja automobilom i motorom jer ga je policija više puta uhvatila pijanog za volanom. I u trenutku zločina imao je dva promila alkohola u krvi.* Kako navode komšije, sve je počelo nekoliko sati pre kobnog ubistva. Nada i Milan su išli u goste kod porodičnih prijatelja kada je počela svađa pošto Nada nije htela na motor s njim jer je bio pijan pa je ostala još malo. Nešto kasnije kući ju je dovezao prijatelj i onda je počeo izliv Milanove ljubomore. Prvo je nasrnuo na čoveka koji ju je dovezao a kad je on otišao da pozove policiju, nasrnuo je na Nadu koja je odmah potrčala do komšijske kuće dozivajući u pomoć. Niko joj nije otvorio,

a Milan ju je sustigao i prvo toliko jako uhvatio za kosu da je ostala bez nje. Potom je uzeo nož, izbo je a zatim i zaklao.

S.R, suprug Nadine prijateljice, koji je ubijenu dovezao kući, prisustvovao je jezivom ubistvu. *Nada je došla kod moje žene da gledaju seriju, a Milan je stigao za njom. Bio je pijan i odmah je počeo da viče. Optuživao ju je da ga vara i pretio da će je ubiti. Pošto se Nada tri puta udavala, a svi muževi su joj umrli prirodnom smrću, Milan joj je rekao: Ti si sahranila njih trojicu, a ja ču tebe!* U jednom trenutku Nada je rekla mužu: *Ništa mi nisi kupio za 8. mart, a sada mi vičeš. Iako smo je molili da ostane kod nas da spava, ona nije htela, rekavši da se plaši da će je Milan zapaliti. Na kraju se Milan primirio i zamolio je da idu kući. Odvezao sam je jer moja supruga nije bila za to da je Milan pijan vozi motorom. Sačekao sam sa Nadom da Milan dođe kući, jer se plašila da će je prebiti. Sačekao sam, a kada je on došao, ušli smo u kuću. Imao je nož u beloj futroli. Nasrnuo je prvo na mene, preteći mi: Skloni se, izbošču te!* U sledećem trenutku je krenuo na Nadu i verovatno je tad posekao jer se uhvatila za vrat i počela da beži. Izletela je iz kuće i stigla do komšijsine kapije, 50 metara dalje. Išao sam za njom i video krv. Ona je već bila malaksala.

Komšija, koji je zvao policiju i Hitnu pomoć, kaže da je zatekao Nadu i Milana na travi: *Njena krvava glava mu je bila u krilu. Bilo je krvi i na bluzi. Milan je rekao: Napravio sam sranje, zaklao sam je zbog onog čoveka. Milan je šamarao krvavu Nadu i tražio da neko pozove pomoć. Umivao ju je nekom vodom, ona je samo zakrkljala i utihnula. Nisam smeо da mu pridem jer je imao nož od 18 centimetara. Jednim potezom joj je presekao glavnu arteriju i zaklao je, iskrvarila je za nekoliko minuta.*

Ubijena Nada Đukić radila je kao čistačica u jednom vrtiću u Indiji, a iza sebe je ostavila dva sina i sestru. Za nesrećnu ženu svi imaju reči hvale, dok Milana opisuju kao nasilnika i alkoholičara. *Milan ima porodicu u Indiji, ali i zabranu prilaska bivšoj ženi. Nismo pričali s njim jer je konstantno bio pijan i pravio probleme. Stalno su se iz te kuće čule vika i dreka. Nada je tu kuću nasledila, a živila je u Indiji. Milanu je bukvalno dala krov nad glavom i izdržavala ga, priča jedan od komšija.*

UŽAS U ČORTANOVĆIMA Napio se i nožem prerezao vrat nevenčanoj supruzi zbog LJUBOMORE, policija uhapsila ubicu

Ubistvo i samoubistvo u Užicu²²

Telo ubijene Snežane Maćić (51) pronađeno je 2.4.2019. godine u podrumu zgrade u kojoj je živila u Užicu, nakon što su njeni rođaci koji su poslednjih nekoliko dana bili kod nje u gostima kroz prozor primetili da ona nije izašla iz zgrade iako ju je taksi čekao ispred, prenosi dnevni list *Blic*. Nešto kasnije u stanu je zazvonio telefon. Ispostavilo se da je na vezi bila žena koja radi sa Snežanom i koja je htela da se raspita zašto njena koleginica nije došla na posao. Informacija da Snežana nije

²²Izvori: <https://www.kurir.rs/crna-hronika/3230141/uzas-u-uzicu-ubijena-51-u-podrumu-telo-pronadjeno-kad-je-koleginica-prijavila-da-nesrecna-zena-jutros-nije-dosla-na-posao-pre-mesec-dana-muz-joj-se-obesio;> [https://www.blic.rs/vesti/hronika/snezana-macic-ubijena-uzice/yvhpgf;](https://www.blic.rs/vesti/hronika/snezana-macic-ubijena-uzice/yvhpgf)

došla u firmu samo je produbila sumnju njenim rođacima da joj se nešto dogodilo, nakon čega su oni pozvali policiju.

*U utorak oko sedam sati Snežana je krenula na posao i pozvala taksi. U stanu kod nje bili su njeni rođaci koji su je ispratili na vrata. Gledali su kroz prozor stana, ali nisu videli da je izašla iz zgrade. Taksista koji je čekao Snežanu ispred, kako se ona nije pojavljivala, pozvao ju je na mobilni telefon, ali odgovora nije bilo. Posle nekog vremena odjavio je vožnju, rekao je izvor *Blica* upućen u detalje istrage.*

Nakon što je policija došla na lice mesta, ušla je u podrum i zajedničkom delu ovih prostorija pronašla staklo sa ženskih naočara. Policija je pozvala vatrogasce da obiju vrata Snežanin podruma. Iza njih se, u lokvi krvi, sa vidljivim ranama na vratu i krvnim podlivima po glavi nalazilo telo nesrećne žene. Ključ od podruma je imao samo suprug ubijene, Goran Maćić (57). Nedugo zatim, policiji je prijavljeno i da ispred kuće u selu Gorjani, na desetak kilometara od Užica, visi obešen muškarac za koga je potom utvrđeno da je reč o mužu ubijene, Goranu Maćiću. Osnovni sud u Užicu izrekao je februara 2019. godine Goranu meru zabrane prilaska Snežani i komunikacije sa njom zbog porodičnog nasilja. Posle izricanja mere, oduzeta mu je lovačka puška koju je posedovao. Njih dvoje su bili u postupku razvoda.

Snežana Maćić preminula je od rana nanetih nožem u vrat od kojih je, najverovatnije, brzo iskrvarila. Goran je sačekao Snežanu koja je krenula na

<https://www.blic.rs/vesti/hronika/uzice-ubijena-zena-snezana-macic-ubistvo-samoubistvo/g57t6qd;> <https://www.blic.rs/vesti/hronika/horor-u-uzicu-koleginica-prijavila-da-je-snezana-nestala-policija-je-pronasla-mrtvu-u/rdk5nzz>

posao, uvukao je u podrum i naneo joj tri udarca nožem u vrat, na kome su, pokazala je obdukcija, uočeni i tragovi davljenja. Ubica je posle zločina otisao u selo Gorjani, na imanje na kome žive njegova i Snežanina čerka i njen suprug i obesio se. Goran Maćić još uvek se samo vodi kao osumnjičeni za ubistvo, jer svedoka nije bilo, nije pronađeno nikakvo oproštajno pismo, a u zgradu u kojoj je presreo i ubio bivšu suprugu, kao i na okolnim objektima, nema sigurnosnih kamera čiji zapisi bi značili istrazi. Svaku sumnju da je Goran, koji je radio kao građevinac, usmratio Snežanu, trebalo bi da odagna DNK veštačenje tragova na njenom telu.

DAVIO JE, TUKAO, PA ZAKLАО Policiju do Snežaninog tela odveo SUMNJIV TRAG ispred zaključanih vrata

Sin ubio majku o kojoj se brinuo, pa izvršio samoubistvo²³

Dana 6.4.2019.godine u Beogradu u naselju Zvezdara pronađena su dva beživotna tela koja su se nalazila u poodmakloj fazi raspadanja. Prema prvm

²³Izvori:

https://www.telegraf.rs/vesti/chronika/304891_7-zasto-milose-sin-se-brinuo-o-nepokretnoj-majci-a-onda-ju-je-ubio-otisao-je-u-svoju-sobu-pa-presudio-i-sebi-foto;
https://www.telegraf.rs/vesti/chronika/304882_6-strava-i-uzas-na-zvezdari-dva-lesa-pronadjena-u-stanu-sumnja-se-na-ubistvo-i-samoubistvo?utm_source=nove_povezane_vesti&utm_medium=povezane&utm_campaign=nove_povezane_vesti&utm_content=2;
https://www.telegraf.rs/vesti/chronika/304886_6-strava-i-uzas-na-zvezdari-dva-lesa-pronadjena-u-stanu-sumnja-se-na-ubistvo-i-samoubistvo?utm_source=nove_povezane_vesti&utm_medium=preporucene&utm_campaign=nove_povezane_vesti&utm_content=1

nezvaničnim informacijama sa lica mesta, reč je o majci i sinu, a **sumnja se da je sin ubio majku, pa sebe**, i da se zločin dogodio 7-10 dana pre nego što su tela otkrivena. Komšije su prijavile policiji da se iz stana oseća nesnosan smrad, vatrogasci su provalili vrata i zatekli stravičnu scenu.

Policijska istraga otkrila je da je reč o Dobrili D. (73) i Milošu D. (43), majci i sinu, a pretpostavlja se da je nepokretnu majku, inače penzionisanu sudiju Okružnog suda u Beogradu, ubio sin koji ju je negovao godinama. **To je učinio hicima iz vatrengog oružja, a potom se i sam ubio. Na njihovim glavama bile su vidljive rane od metka, a pištolj je pronađen između sinovljevih nogu.** Predsednica stanara zgrade u kojoj su živelii kaže da je Miloš D. uvek bio doteran i fin i da su ga svakog dana viđali kako u isto vreme ide u nabavku, ali i da ga nikada nisu videli da se druži sa nekim ili da izlazi negde osim u kupovinu. Komšije kažu da nisu čule ništa sumnjivo, samo pojedini stanari kažu da se sećaju da je tih dana nešto puklo, ali su mislili da se buka čula iz radionice komšije koja se nalazi u zgradi.

**Ubio nepokretnu majku o kojoj se brinuo, pa
otišao do sobe i presudio sebi: Komšije o
stravičnoj tragediji na Zvezdari**

9
shares

Ubistvo i samoubistvo se najverovatnije dogodilo pre više od deset dana, međutim, komšije kažu da nisu čule ništa sumnjiće

Trostruko ubistvo u Novom Sadu²⁴

U Novom Sadu 24.5.2019. godine oko 8 časova ujutru dogodilo se stravično trostruko ubistvo: sa ranama na glavi pronađeni su mrtvi otac B.P. (57), majka N.P. (57) i njihova čerka M.J. (32). Kako *Kurir* prenosi, prvi je na stravičan prizor naišao sestrić koji je otvorio kapiju, video krv i odmah pozvao policiju.

²⁴Izvori: <https://pan-radio.com/index.php/aktuelnosti/6373-trostruko-ubistvo-u-novom-sadu-jutros-ubijena-citava-porodica-policija-blokirala-grad>; https://www.kurir.rs/crna-hronika/3256771/zet-napravio-masakr-u-novom-sadu-ubio-zenu-tasta-i-tastu-trostruko-ubistvo?utm_source=kurir&utm_medium=mosread_carousel&utm_campaign=adria_internal; <https://www.kurir.rs/crna-hronika/3256817/potraga-za-goranom-jankovicem-zet-osumnjicen-za-masakr-u-novom-sadu-supruga-mirjana-ga-pre-2-nedelje-prijavila-za-nasilje-u-porodici-imao-zabranu-prilaska-do-12-juna>; <https://www.kurir.rs/crna-hronika/3256817/potraga-za-goranom-jankovicem-zet-osumnjicen-za-masakr-u-novom-sadu-supruga-mirjana-ga-pre-2-nedelje-prijavila-za-nasilje-u-porodici-imao-zabranu-prilaska-do-12-juna>; https://www.alo.rs/vesti/hronika/policija-saznala-koje-oruzje-je-koristio-goran-iz-novog-sada-pred-decom-ubio-zenu-i-njene-roditelje-na-monstruozan-nacin/230991/vest?utm_source=Midas&utm_medium=Widget&utm_campaign=Razmjena%2bprometa; <https://www.alo.rs/vesti/hronika/deca-gledala-kako-im-otac-masakrira-majku-dedu-i-baku-stariji-sin-pozvao-ujaka-nakon-kravavog-pirafoto-sa-lica-mesta/230980/vest>; <https://www.alo.rs/vesti/hronika/sestric-porodice-pajic-pronasao-leseve-ubijena-mirjana-ga-pre-dve-nedelje-prijavila-za-nasilje-detalji-uzasa/230929/vest>; <https://www.alo.rs/vesti/hronika/stravicne-fotografije-mesta-zlocina-rodaci-i-komsije-kukaju-i-zapomazu-bolne-scene-sa-lice-mesta-paralisu-foto/230981/vest>; https://www.kurir.rs/crna-hronika/3256847/uhapsen-trostruki-ubica-iz-novog-sada-munjevita-potraga-novosadske-policije-dala-rezultate?utm_source=kurir&utm_medium=mosread_carousel&utm_campaign=adria_internal; <https://www.kurir.rs/crna-hronika/3256851/mirjana-i-goran-imaju-dvojemale-dece-nekoliko-puta-se-rastajali-jer-jetukao-prijavila-ga-za-nasilje-i-otisla-kod-roditelja-on-ih-sve-ubio>

Prema prvim i nezvaničnim informacijama koje su preneli mediji, postoje indicije da je ubistva počinio G.J. (37), zet porodice Pajić, koji je imao izrečenu meru zabrane prilaska i komuniciranja sa ubijenom M.J. koja je protiv njega pre izvesnog vremena podnela krivičnu prijavu za nasilje u porodici. Za nasilje u porodici prijavljen je 11.5.2019. godine, a mera zabrane prilaska trebala je da traje do 11.6.2019. godine. Pokojna M.J. je odmah posle podnete krivične prijave sa decom otišla kod svojih roditelja. Oružje kojim je ubistvo izvršeno je tup predmet – macola, kojom su svojim troje brutalno udarani po glavi.

Kako je policija izvršila uviđaj, mediji počinju da obelodanjuju još činjenica, a podatak da su zajednička deca ubijene i osumnjičenog bila prisutna u momentu ubistva čini ovaj zločin monstruoznijim. Stariji dečak koji ima 10 godina, gledao je kako mu otac ubija majku, a potom i baku i deku, a onda je pozvao ujaka M.P., brata

edium=Widget&utm_campaign=Razmjena%2bprometa;
<https://www.alo.rs/vesti/hronika/deca-gledala-kako-im-otac-masakrira-majku-dedu-i-baku-stariji-sin-pozvao-ujaka-nakon-kravavog-pirafoto-sa-lica-mesta/230980/vest>;
<https://www.alo.rs/vesti/hronika/sestric-porodice-pajic-pronasao-leseve-ubijena-mirjana-ga-pre-dve-nedelje-prijavila-za-nasilje-detalji-uzasa/230929/vest>;
<https://www.alo.rs/vesti/hronika/stravicne-fotografije-mesta-zlocina-rodaci-i-komsije-kukaju-i-zapomazu-bolne-scene-sa-lice-mesta-paralisu-foto/230981/vest>;
https://www.kurir.rs/crna-hronika/3256847/uhapsen-trostruki-ubica-iz-novog-sada-munjevita-potraga-novosadske-policije-dala-rezultate?utm_source=kurir&utm_medium=mosread_carousel&utm_campaign=adria_internal;
<https://www.kurir.rs/crna-hronika/3256851/mirjana-i-goran-imaju-dvojemale-dece-nekoliko-puta-se-rastajali-jer-jetukao-prijavila-ga-za-nasilje-i-otisla-kod-roditelja-on-ih-sve-ubio>

ubijene M.J., koji je došao u kuću i obavestio policiju. Mlađi sin koji ima 3 godine, takođe je u trenutku zločina bio u kući.

Pored detalja o samom ubistvu, mediji su pisali da su se M.J. i G.J. dva puta rastavljali upravo zbog nasilja u porodici, I da se M.J. u tim trenucima vraćala kod roditelja u njihovu porodičnu kuću. Policija i dan nakon ubistva i dalje traga za osumnjičenim, a mediji pišu da protiv njega postoji i prijava za ilegalno posedovanje oružja. Prema prvim informacijama, motiv za ovaj zločin je ljubomora.

G.J. je uhapšen nakon trodnevne policijske portage.

SPAKOVAO U RANAC GARDEROBU, HRANU I MACOLU Trostruki ubica iz Novog Sada detaljno PLANIRAO ZLOČIN, prvo ubio muškarca, pa žene

Zapalio ženu benzinom, pa pokušao samoubistvo ubrizgavanjem veće doze insulina²⁵

Još jedna porodična tragedija dogodila se 24.5.2019. godine u kasnim večernjim časovima u mestu Mol u Bačkoj, a kako je novinar *Kurira* napisao, motiv ove nesreće je najverovatnije bila ljubomora. Do tragedije je došlo kada je K.L. (1961) u

trenutku rastrojstva polio benzinom svoju suprugu S.L. (1972) i zapalio je. Nakon što je video šta je učinio, K.L. je onda htio da ugasi vatru sa sirote žene, ali kako nije uspeo, pokušao je da se ubije dajući sebi oko 20 doza insulina, pošto je dijabetičar.

K.L. je sada u kritičnom stanju i lekari se bore za njegov život, a kada su u njihovu kuću došli policija i Hitna pomoć, nesrećna žena je već bila preminula. Mediji su preneli da, po njihovim saznanjima, u ovoj porodici ranije nije bilo prijava za nasilje.

Polio bivšu devojku benzinom i ZAPALIO JE, a ona je šest meseci pred smrt SNIMILA VIDEO koji će ga poslati DOŽIVOTNO U ZATVOR

²⁵Izvor: <https://www.kurir.rs/crna-hronika/3257333/ljubomora-izazvala-jos-jednu-uzasnu-tragediju-muz-u-molu-polio-zenu->

benzinom-i-zapalio-zatim-u-ocajanju-pokusao-samoubistvo

Bilten je nastao u okviru projekta "Sprečavanje i iskorenjivanje femicida u Srbiji" koji realizuju Kuća rodnih znanja i politika, udruženje građanki FemPlatz, Ženski istraživački centar za edukaciju i komunikaciju, koji podržavaju UN Women u Srbiji i Evropska unija u okviru projekta "Ending Violence against Women: Implementing Norms, Changing Minds". Sadržaj biltena predstavlja odgovornost partnerskih organizacija i ne odražava stavove i mišljenje Evropske unije.

Ovaj projekat finansira
Evropska unija

